

ТЕОРІЯ НАДЛЮДИНИ Ф. НІЦШЕ

Войник В.І., гр. ТТ-30

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. **О.М. Варипаєв**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

«Я навчаю вас про надлюдину». Такими словами починає свою проповідь перед людьми головний герой твору Ф. Ніцше «Так казав Заратустра» (1883-1885).

Поняття «надлюдина» відомий німецький філософ зробив ілюстрацією нових цінностей суспільства. За його думкою, це людина, яка подолала ілюзії, відмовилася від умовностей і направила свої сили на фізичне й духовне преображення. Ніцше протиставив його нігілістам, у тому числі й християнам. Надлюдина не несе в собі звичну мораль, тому вона в більшому ступені безсердечна, а не жаліслива. Надлюдина «надлюдяна... саме у відношенні добрих, добрі та праведні назвали б надлюдину дияволом». У той же час вона є менш небезпечною, ніж реальність. Надлюдина опановує реальність такою, якою вона є, без тіні брехливих ідей. Це моральний образ, що означає вищий ступінь духовного розквіту людства, уособлення тих нових ідеалів, які, за Ніцше, повинні стати його прагненням.

Людина ж, на думку філософа, – це недовершений біологічний вид, у якого тваринні інстинкти керуються розумом. Система традиційних цінностей повинна бути перебудована, оскільки Бог помер, а людська культура спрямована на знищення цих самих цінностей і переживає кризу.

Теорія надлюдини тісно пов'язана з теорією еволюції Чарльза Дарвіна. Еволюція не зупиняється ніколи, і ймовірність виникнення нової людини така ж сама, як і ймовірність виникнення будь-якого біологічного виду. Але ж і процес цей складний, за тривалістю не менший, ніж поява людини розумної. До свого перетворення в надлюдину повинен прагнути кожен. Суспільство при цьому підкоряється їй, для страждених і слабких більше немає місця.

Теорія надлюдини Фрідріха Ніцше не втрачає своєї актуальності з кожним новим поколінням людей. Немає нічого неможливого, і сподівання видатного філософа втіляться в життя. Це лише питання часу. З кінця дев'ятнадцятого століття людство неабияк змінилося, а з ним і цінності. Та біологічний двигун не спрацює без ідеї, без особистого прагнення людей до перетворення в надістот. Наша доля – в наших руках.

ФІЛОСОФІЯ ФРІДРІХА НІЦШЕ

Головко Ю.В., гр. Б-10

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. **О.Є. Попов**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Філософія Ніцше не організована в систему. Волю до системи Ніцше вважав недобросовісним. Його дослідження охоплюють всілякі питання філософії, релігії, етики, психології, соціології і так далі. Ніцше протиставляє свою філософію класичною, тим самим провокуючи переоцінку цінностей сучасного йому суспільства, ставлячи під сумнів і запитанню всі завуальовані релігією забобони розуму. Найбільший інтерес в Ніцше викликають питання моралі, постановки цінностей через себе, а не через релігію і громадську думку. Його метафоричний, афористичний виклад своїх поглядів здобув йому славу великого стиліста. Проте, афоризм для Ніцше не просто стиль, але філософська установка — не давати остаточних відповідей, а створювати напругу думки, давати можливість самому читачеві «вирішувати» виникаючі парадокси думки.

Ніцше першим заявив, що «немає жодних моральних феноменів, є лише моральне тлумачення феноменів», тим самим піддавши всі моральні положення релятивізму. Згідно Ніцше, здорова мораль повинна прославляти і укріплювати життя, її волю до влади. Всяка інша мораль — занепадницька, є симптом хвороби і розкладання. Людство інстинктивно використовує мораль для того, щоб добиватися своєї мети — мети розширення своєї влади. Питання не в тому, чи достеменно мораль, а в тому, чи служить вона своїй цілі. Таку «прагматичну» постановку питання ми спостерігаємо в Ніцше у відношенні до філософії і культури взагалі. Ніцше ратує за прихід таких «вільних розумів», які поставлять собі свідомі цілі «поліпшення» людства, думки яких вже не будуть «задурманені» жодною мораллю, жодними обмеженнями. Такого «надетичного», «по той бік добра і зла» людини Ніцше і називає «надлюдиною». У відношенні пізнання, «воля до істини» Ніцше знову ж таки дотримується свого «прагматичного» підходу, запитуючи «для чого нам потрібна істина?» Для цілей життя істина не потрібна, швидше ілюзія, самообман ведуть людство до його мети — самоудосконалення в сенсі розширення волі до влади. Але «вільні розуми», вибрані повинні знати правду, щоб бути здатними управляти цим рухом.